

KAKO

VOLONTIRATI

U SRBIJI?

Vodič za primenu Zakona o volontiranju

British Embassy
Belgrade

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

INSTITUTE FOR
Sustainable
Communities

British Embassy
Belgrade

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

INSTITUTE FOR
Sustainable
Communities

Predgovor.....	5
Šta je volontiranje?.....	7
Šta zakon ne smatra volontiranjem?.....	8
Koje su vrste volontiranja regulisane zakonom?.....	9
Ko može biti volonter?	9
Ko može biti organizator volontiranja?.....	10
Ko može biti korisnik volontiranja?.....	11
Volontiranje u korist pojedinih lica ili društvenih grupa	12
Ugovor o volontiranju	12
Sadržina i prestanak ugovora o volontiranju.....	13
Zakonska prava volontera	14
Zakonske obaveze volontera.....	15
Zakonske obaveze organizatora volontiranja	16
Potvrda o volontiranju i volonterska knjižica	16
Šta je evidencija o volontiranju?.....	17
Šta je to evidencija o organizatorima volontiranja?.....	17
Šta je izveštaj o volontiranju?	18
Kako smanjiti troškove organizovanja volontiranja, bez povrede Zakona o volontiranju?	18
Četiri koraka do održivog volontiranja u udruženjima.....	19
Kaznene odredbe – obratiti pažnju!	19
PRILOG 1 - IZVOD IZ STATUTA UDRUŽENJA	20
PRILOG 2 - UGOVOR O VOLONTIRANJU.....	20
PRILOG 3 - POTVRDA O VOLONTIRANJU	21
PRILOG 4 – PRIJAVA ZA UPIS U EVIDENCIJU ORGANIZATORA VOLONTIRANJA.....	22
PRILOG 5 – IZVEŠTAJ O VOLONTIRANJU	23
PRILOG 6 - ZAKON O VOLONTIRANJU.....	25

Poštovani čitaoci/teljke,

Pred vama je vodič za primenu Zakona o volontiranju koji su pripremili Evropski centar za neprofitno pravo i Građanske inicijative, na inicijativu organizacija civilnog društva, kao putokaz na koji način organizovati volontiranje u skladu sa novim Zakonom o volontiranju. Cilj Vodiča je da sa jedne strane podrži primenu zakona i doprinese ostvarivanju njegovog osnovnog cilja – promociji volontiranja, a sa druge strane da pomogne organizatorima volontiranja da nastave da obavljaju volonterske aktivnosti bez nepotrebnih dodatnih troškova koji mogu nastati zbog pogrešnog razumevanja i primene pojedinih zakonskih odredbi. Vodič je namenjen svima koji žele da doprinesu promociji kulture volontiranja i koji su aktivno uključeni u volonterske aktivnosti – volonterima i volonterkama, organizatorima i korisnicima volontiranja ali i nadležnom ministarstvu, imajući u vidu da vodič ukazuje i na slabosti novog zakona i sugerise na koji način treba obezbediti njegovu racionalnu primenu. .

U Vodiču je objašnjeno šta jeste a šta nije volontiranje, detaljnije je objašnjeno značenje nekih odredbi, prava i obaveze svih učesnika u volontiranju, šta je zakonom dozvoljeno a šta nije, kao i svi drugi detalji od značaja za volontiranje. Na kraju Vodiča, date su smernice na koji način organizovati rad volonterskog udruženja u skladu sa zakonom, a da pri tom funkcionisanje udruženja ne bude otežano svim onim administrativnim zahtevima koja zakon predviđa za organizatora volontiranja. Zahvaljujemo se Prof. dr Draganu Goluboviću iz Evropskog centra za neprofitno pravo na pravnim tumačenjima odredbi zakona u Vodiču, kao i Marku Stojanoviću iz Građanskih inicijativa na dodatnim objašnjenjima i primerima iz prakse.

Izrada Vodiča je mali deo ukupnog doprinosa koje je civilno društvo dalo popularizaciji i društvenom priznavanju volonterskog rada u Srbiji. Prvu inicijativu u ovom pravcu pokrenule su 2004. godine organizacije iz Vojvodine u sklopu inicijative IZVOR, a 2008. godine republičko ministarstvo nadležno za rad započinje izradu Zakona o volontiranju. U izradu zakona uključilo se i civilno društvo i pokušalo da sadržinu zakona što više prilagodi suštini volontiranja kao privatne inicijative od kojeg korist ima cela zajednica. Iako je cilj bio zajednički, različiti pristupi regulisanju volontiranja koje su zagovarali sa jedne strane nadležno ministarstvo a sa druge strane civilno društvo i nespремnost da se postigne konsenzus o ključnim pitanjima, doveli su do usvajanja zakona u kojem su brojna značajna pitanja rešena na problematičan način. Zakon je usvojen 26. maja 2010. godine, a počeo je da se primenjuje u decembru iste godine. Opšta ocena koja prati zakon i oko koje su volonterske organizacije saglasne jeste da uvodi neopravdano visoke administrativne obaveze (i prateće troškove) za organizatore volontiranja. Zbog potrebe da se na ovaj izazov što pre odgovori kako primena zakona ne bi ugrozila sprovođenje postojećih volonterskih programa, Građanske inicijative i Evropski centar za neprofitno pravo su pristupili izradi ovog Vodiča.

Nadamo se da će organizatori volontiranja i volonteri u ovom Vodiču naći podsticaj da nastave sa svojim aktivnostima i rešenje kako da to urade na najjednostavniji način, uz puno poštovanje zakona. Nadamo se da će i nadležno ministarstvo, čitajući ovaj Vodič, prepoznati potrebu da se ponovo razmotre sve alternative i zajednički pripreme bolja i održiva rešenja koja će unaprediti postojeći zakonski okvir za volontiranje i u punoj meri omogućiti promociju volontiranja kao dobrovoljne, privatne aktivnosti građana, kao i procenu ekonomske vrednosti koju svojim radom u korist zajednice stvaraju volonteri.

Beograd, Avgust 2011. godine

Šta je volontiranje?

“Volontiranje je dobrovoljna, neprofitna i neplaćena aktivnost koju pojedinac ili grupa preduzimaju zarad dobrobiti drugog lica ili grupe (obično u socijalnoj potrebi), zajednice u kojoj žive ili celog društva.”

Na početku ovog vodiča, neophodno je ukazati na šta se pojam “volontiranje” odnosi i otkloniti bilo kakvu dilemu koja u vezi sa tim može postojati, jer se pod volontiranjem često podvodi svaki neplaćeni radni angažman, pa čak i radni angažman za koji se dobija skromna nadoknada. Međutim, nije svaki neplaćeni rad volontiranje. Šta je to što razlikuje neplaćeni rad od volontiranja?

Volontiranje je dobrovoljna, neprofitna i neplaćena aktivnost koju pojedinac ili grupa preduzimaju zarad dobrobiti drugog lica ili grupe (obično u socijalnoj potrebi), zajednice u kojoj žive ili celog društva. Ova aktivnost se javlja u raznim oblicima, od tradicionalnih običaja uzajamne samopomoći, do organizovanog delovanja zajednice u kriznim periodima, kao i do pokušaja pomoći u sprečavanju i zaustavljanju sukoba i suzbijanja siromaštva. Volontiranje je deo istorije gotovo svake civilizacije, a kako počiva na ideji da globalno ne završava, nego tek počinje sa lokalnim, ono zavređuje i posebnu pažnju društva.

„Volontiranje predstavlja jedan od osnova civilnog društva, afirmišući ono najplemenitije u čoveku – pacifizam, slobodu, jednake mogućnosti, bezbednost i pravdu za sve ljude. U eri globalizacije i neprestanih promena, svet postaje sve manji, međusobno zavisniji i kompleksniji. Volontiranje je način na koji se jačaju i čuvaju osnovne ljudske vrednosti: zajedništvo, briga i pomaganje; pruža mogućnost svakom pojedincu da postane i bude odgovoran član zajednice, da pomažući drugima uči i stiče vredna iskustva; mogu uspostaviti veze koje umanjuju razlike među ljudima, i kroz zajednički rad stvaraju uslovi za zajednički život.“

(“Univerzalna deklaracija o volonterizmu” usvojena na 16. svetskoj konferenciji Međunarodne asocijacije za volonterske aktivnosti (IAVE), održanoj u Amsterdamu, Holandija, 2001. godine)

Volonteri i volonterke danas igraju važnu ulogu u dobrobiti i napretku razvijenih zemalja, zemalja u razvoju i unutar nacionalnih ili drugih programa za humanitarnu pomoć, tehničku saradnju i promociju ljudskih prava, mira i demokratije. Ponos i osnova mnogih nevladinih organizacija, profesionalnih udruženja itd., predstavljaju upravo ljudi koji svoj rad dobrovoljno poklanjaju blagostanju zajednice i društva u kojem žive.

Zbog ukupne društvene koristi koju stvaraju volonteri, ova delatnost zaslužuje društveno priznanje i podršku svih faktora u društvu. Zbog toga je važno odvojiti dobrovoljno volontiranje u korist drugog lica ili zajednice od neplaćenog rada koji se obavlja zarad lične koristi.

Stoga, da bi neku aktivnost zvali volonterskom, neophodno je da ona bude:

- **dobrovoljna** – bez prisile ili obaveze po bilo kom osnovu,
- **neprofitna** – bez motiva da se stekne materijalna korist,
- **bez naknade** – dnevnice, honorara ili drugog oblika naknade za rad (osim naknade troškova nastalih u vezi sa volontiranjem npr. obrok, smeštaj, oprema, transport)
- **u korist drugog lica ili zajednice** – osnovni i pretežan motiv volontiranja je doprinos zajednici a ne sopstvena korist.

Sve druge neplaćene aktivnosti čiji je osnovni motiv sticanje praktičnog iskustva i obuka na poslu, stažiranje, rad za simboličan honorar i slično, **ne smatraju se volontiranjem** već obukom, praksom, specijalizacijom, radom na povremenim ili privremenim poslovima i nekom drugom adekvatnom delatnošću.

*Slično poimanje volontiranja preuzima i naš zakonodavac, pa se tako **volontiranjem, u smislu zakona, smatra organizovano dobrovoljno pružanje usluge ili obavljanje aktivnosti od opšteg interesa, za opšte dobro ili za dobro drugog lica, bez isplate novčane naknade ili potraživanja druge imovinske koristi, osim ako zakonom nije drukčije određeno.***

Zakon predviđa da će se organizator volontiranja kazniti za prekršaj novčanom kaznom od 100.000,00 do 500.000,00 dinara, ako organizuje volontiranje u cilju sticanja dobiti, ili volontiranjem zamenjuje rad. Novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara kazniće se za ovaj prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu (Prilog 3, član 32. Zakona o volontiranju).

Šta zakon ne smatra volontiranjem?

Volontiranjem, u smislu zakona, *ne smatra se:*

- vreme provedeno na stručnom osposobljavanju i usavršavanju ili na praktičnom radu bez zasnivanja radnog odnosa, u skladu sa zakonom;
- rad van radnog odnosa, u skladu sa zakonom;
- obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedno lice dužno da pruži drugom licu, u skladu sa zakonom i drugim propisom;
- izvršavanje sudskih, prekršajnih i drugih odluka nadležnih organa;
- obavljanje usluga ili aktivnosti koje su uobičajene u porodičnim, prijateljskim ili susedskim odnosima;
- obavljanje poslova Crvenog krsta Srbije koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i zadataka u skladu sa zakonom i drugim propisom;
- obavljanje poslova i aktivnosti u političkim strankama, sindikatima i drugim udruženjima, koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i zadataka tih organizacija, **odnosno udruženja od strane njihovih članova, u skladu sa statutom** (Prilog 1);
- obavljanje „ad hoc“ aktivnosti od opšteg interesa, za opšte dobro ili za dobro trećeg lica, koje ne traje duže od 10 časova nedeljno, najduže 30 dana bez prekida ili sa prekidima, u toku kalendarske godine.

Za udruženja građana naročito je važna pretposlednja odredba u članu 3. Zakona. Naime, prilikom izrade nacrtu Zakona o volontiranju, udruženja su se izborile da aktivnosti članova udruženja ne budu predmet ovog zakona. U članu 3. Zakona navodi se da se aktivnosti koje sprovode članovi udruženja a koje doprinose postizanju statutarne ciljeva udruženja, neće smatrati volontiranjem u smislu zakona. Ovo praktično znači da volonteri koji su članovi udruženja u okviru kojeg volontiraju NISU predmet ovog zakona te da se odredbe zakona NEĆE primenjivati na ovu vrstu volontiranja.

Koje su vrste volontiranja regulisane zakonom?

Zakon pravi razliku između tri vrste volontiranja: dugoročno, kratkoročno i *ad hoc* volontiranje, s tim što se odredbe zakona primenjuju na *dugoročno* i *kratkoročno* volontiranje, ali *ne* i na *ad hoc* volontiranje. To ne znači da *ad hoc* volontiranje nije predmet pravne regulative: na ovaj oblik volontiranja, kada je reč o odgovornosti organizatora volontiranja, shodno se primenjuju propisi kojima se uređuje *javno okupljanje*.

Zakonom se *dugoročno volontiranje* definiše kao volontiranje koje traje duže od 10 časova nedeljno, najmanje tri meseca bez prekida.

Volontiranje koje se obavlja u okviru programa EVS¹ (European Volunteering Service) smatra se dugoročnim volontiranjem. EVS volonter koji prilikom početka volontiranja u udruženju „domaćinu“ postane punopravni ili počasn član, tog udruženja, prestaje da bude predmet Zakona o volontiranju.

Međutim, zakon *ne daje* definiciju kratkoročnog volontiranja. Iz odredbi zakona kojim se uređuje *ad hoc* volontiranje, može se zaključiti da se pod *kratkoročnim volontiranjem* podrazumeva svako volontiranje koje traje duže od 10 časova nedeljno, više od 30 dana a manje od tri meseca, bez prekida, u toku jedne kalendarske godine. Saglasno tome, volonterske aktivnosti koje ne traju duže od 10 časova nedeljno i najviše 30 dana bez prekida u jednoj kalendarskoj godini smatraju se *ad hoc* volontiranjem.

Akcije poput čišćenja parkova, korita reke, priobalja i slično, koje traju jedan, dva ili više dana (a ne više od 10 časova nedeljno, 30 dana bez prekida) smatraju se ad hoc volontiranjem i nisu predmet Zakona o volontiranju.

Ko može biti volonter?

Volonter može biti domaće ili strano fizičko lice. Strani državljanin i lice bez državljanstva ima pravo da volontira u Republici Srbiji u skladu sa zakonom i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Volontiranje može da obavlja (domaće ili strano) lice koje ima najmanje 15 godina života. Međutim, to ne znači da lica koja imaju manje od 15 godina života ne mogu biti *ad hoc* volonteri (na primer, učesnici jednodnevne akcije čišćenja škole, parka, itd), s obzirom da se odredbe zakona *ne primenjuju* na *ad hoc* volontiranje. Pored toga, zakon izričito predviđa da lice mlađe od 15 godina života može biti uključeno u obavljanje vaspitno-obrazovnih volonterskih aktivnosti, u skladu sa propisima o obrazovanju i vaspitanju i ratifikovanim međunarodnim konvencijama.

Kada je reč o kratkoročnom i dugoročnom volontiranju, lice koje ima najmanje 15 godina života može da volontira samo uz *pismenu saglasnost roditelja ili staratelja*. Iz odredbi zakona proizilazi da se ovo ograničenje odnosi kako na domaće, tako i na *strane volontere*. U slučaju *stranih volontera*, da bi se izbegli eventualni problemi sa inspekcijom rada, poželjno je pismenu saglasnost roditelja prevesti na srpski jezik kod overenog sudskog tumača.

Zakon predviđa prekršajne sankcije za organizatora volontiranja i njegovo odgovorno lice u slučaju zaključivanja ugovora o (kratkoročnom ili dugoročnom) volontiranju sa licem koje ima manje od 15 godina života (Prilog 3, član 32. Zakona). Pored toga, takav se ugovor smatra ništavim i ne proizvodi nikakve pravne posledice.

Ukoliko je organizator volontiranja udruženje, maloletno lice može volontirati i u svojstvu člana udruženja uz pisanu izjavu o pristupanju udruženju odnosno pisanu saglasnost roditelja/staratelja na pristupanje udruženju, saglasno odgovarajućim

¹ Evropski volonterski servis http://ec.europa.eu/youth/youth-in-action-programme/european-voluntary-service_en.htm

odredbama Zakona o udruženju. S obzirom da se odredbe Zakona o volontiranju ne odnose na članove udruženja, shodno se ni odredbe o volontiranju maloletnih volontera ne primenjuju na maloletna lica - članove udruženja.

Zakon zabranjuje volontiranje na poslovima koji su opasni za život i zdravlje, ili se obavljaju u uslovima opasnim po život i zdravlje. Međutim, zakon ne definiše koji su to poslovi opasni po život i zdravlje - niti upućuje na shodnu primenu drugih propisa koji uređuju ovo pitanje - što otvara prostor za pravnu nesigurnost, budući da ugovor o volontiranju ne može biti osnovni instrument za regulisanje ovog pitanja.

Ko može biti organizator volontiranja?

Organizator volontiranja može biti (privatno) pravno lice čiji osnovni cilj, u skladu sa osnivačkim aktom, nije sticanje dobiti. U našem pravnom sistemu ove karakteristike ispunjavaju udruženje, fondacija (fond) i zadužbina.

Pored toga, organizator volontiranja može biti i *državni organ, organ autonomne pokrajine, organ jedinice lokalne samouprave i organ mesne zajednice*, u skladu sa zakonom i potvrđenim međunarodnim ugovorima. Kada je reč o *organu mesne zajednice*, imajući u vidu da mesna zajednica nema svojstvo pravnog lica, odnosno ne može biti strana kod zaključenja ugovora o volontiranju, smatramo da se u takvim slučajevima kao ugovorna strana-organizator volontiranja javlja nadležni organ jedinice lokalne samouprave na čijoj se teritoriji nalazi mesna zajednica.

Konačno, organizator volontiranja može biti *privredno društvo* (ortačko društvo, komanditno društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću i akcionarsko društvo) i *javno preduzeće*, pod sledećim uslovima: 1) ako organizuje volontiranje za opšte dobro, odnosno dobro drugog lica na poslovima van delatnosti privrednog društva, odnosno javnog preduzeća; 2) ako se obavljanjem volonterskih usluga i aktivnosti ne stiče dobit; 3) ako volontiranje ne zamenjuje rad zaposlenih i drugih radno angažovanih lica u privrednom društvu, odnosno javnom preduzeću. Primer takvog volontiranja bio bi kada privredno društvo organizuje za svoje zaposlene redovne akcije čišćenja i uređivanja javnih površina, pod uslovom da čišćenje i uređivanje javnih površina ne predstavlja statutarnu delatnost tog društva.

Privredno društvo/javno preduzeće - organizator volontiranja dužno je da pribavi saglasnost ministarstva nadležnog za rad na program volontiranja. Program volontiranja, naročito, sadrži podatke o organizatoru i korisniku volontiranja, mestu obavljanja i trajanje volontiranja, planirani broj volontera, opis volonterskih usluga i aktivnosti, i podatke o osposobljavanju za volontere – ukoliko je se radi o volontiranju na poslovima koji zahtevaju prethodno osposobljavanje odnosno obuku volontera.

Uz program volontiranja privredno društvo/javno preduzeće mora da dostavi i izvod iz registra privrednih subjekata i pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova, a na zahtev Ministarstva rada i socijalne politike (u daljem tekstu: Ministarstvo) i drugu dokumentaciju kojom se dokazuje da se volontiranje obavlja u skladu sa gore navedenim uslovima.

Ministarstvo je dužno da u roku od 15 dana od dana prijema programa volontiranja, odnosno dopune dokumentacije, odluči o davanju ili odbijanju saglasnosti na program volontiranja. Međutim, zakon ne propisuje nikakve pravne posledice u slučaju ćutanja administracije, odnosno nepoštovanja roka od 15 dana od dana uredno podnete dokumentacije od strane Ministarstva.

Ko može biti korisnik volontiranja?

Saglasno članu 4. Zakona o volontiranju, korisnik volontiranja može biti:

- fizičko lice (osim ako se ne radi o obavljanju usluga ili aktivnosti koje je jedno lice dužno da pruži drugom licu, u skladu sa zakonom i drugim propisom, ili obavljanju usluga ili aktivnosti koje su uobičajene u porodičnim, prijateljskim ili susjedskim odnosima,);
 - “pravno lice čiji osnovni cilj nije sticanje dobiti” (udruženja, fondacije/fondovi, zadužbine);
 - “organizator volontiranja čiji osnovni cilj nije sticanje dobiti”.
-

Iz prethodno navedenih zakonskih odredbi nije jasno kakva je razlika između *pravnog lica* čiji cilj nije sticanje dobiti i *organizatora* volontiranja čiji cilj nije sticanje dobiti? Ovu odredbu je moguće tumačiti na dva načina. Prvo, restriktivno, tumačenje upućuje da organizator volontiranja može biti korisnik volontiranja, samo u slučaju da se kao organizator volontiranja javlja *udruženje, fondacija/fond* i *zadužbina*, imajući u vidu da se one zakonom definisane kao “pravna lica čiji cilj nije sticanje dobiti”. Međutim, sa stanovišta ciljeva koji se želi postići ovim zakonom (podsticanje kulture volontiranja) smatramo da termin: “organizator volontiranja uključuje” i *državni organ, organ autonomne pokrajine, organ jedinice lokalne samouprave i organ mesne zajednice*. Štaviše, iz istih razloga (promocija volontiranja) smatramo da nema pravnih prepreka da ovi organi budu korisnici volontiranja, čak i kada *nisu organizatori volontiranja*. Isto se odnosi i na organ mesne zajednice, uprkos činjenici da mesna zajednica nema svojstvo pravnog lica – u tom slučaju treba tumačiti da je, u smislu zakona, korisnik volontiranja odgovarajući organ lokalne samouprave na čijoj se teritoriji nalazi mesna zajednica.

Konačno, sa stanovišta cilja koji se želi ostvariti ovim zakonom (promocija volontiranja), smatramo da nema pravnih prepreka da i javne ustanove budu korisnici volontiranja, budući da se i ovdje radi o pravnom licu (istina, javno-pravnom) “čiji osnovni cilj nije sticanje dobiti”.

Udruženja, fondacije/fondovi, zadužbine, ustanove kulture i druge ustanove mogu biti korisnici volontiranja.

Kada je reč o privrednim društvima i javnim preduzećima, iz zakonskih odredbi proizilazi da ovi subjekti ni pod kakvim uslovima ne mogu biti korisnici volontiranja. Međutim, koliko bi striktno tumačenje ove zakonske odredbe bilo društveno štetno, pokazuje sledeći primer iz prakse:

Studija slučaja: Volontiranje u javnom preduzeću

U okviru javnog preduzeća redovno se vrše arheološka iskopavanja i drugi srodni poslovi, koje javno preduzeće organizuje u saradnji sa nadležnim institucijama. U ovim poslovima, pored drugih lica, učestvuju i studenti arheologije u svojstvu volontera. U svojstvu organizatora volontiranja pojavljuju se javno preduzeće i druge institucije. Međutim, javno preduzeće se pojavljuje i u svojstvu korisnika volontiranja jer se arheološka iskopavanja i drugi srodni poslovi vrše prema planu i programu i u korist javnog preduzeća.

Stupanjem na snagu Zakona o volontiranju, javno preduzeće može nastaviti da organizuje volontiranje na arheološkim iskopavanjima i drugim srodnim poslovima, po ispunjavanju uslova za organizovanje volontiranja od strane preduzeća. Međutim, u ovom konkretnom slučaju volontiranja, javno preduzeće se automatski pojavljuje i u ulozi korisnika volontiranja.

Volontiranje u korist pojedinih lica ili društvenih grupa

Ako su korisnici volontiranja deca, osobe sa invaliditetom, stara lica, lica kojima je neophodna pomoć i nega drugog lica, bolesne osobe ili osobe koje su potpuno ili delimično lišene poslovne sposobnosti organizator volontiranja ima zakonsku obavezu da postupa sa *posebnom pažnjom* prilikom izbora i obuke volontera. S obzirom da u našem pravu standard posebne pažnje nije precizno definisan, nejasno je na koji se način utvrđuje da li je organizator volontiranja ispunio ovu zakonsku obavezu. Stoga je poželjno da organizator volontiranja pravilnikom ili na nekim drugim aktom unutrašnje organizacije bliže uredi način izbora volontera koji pružaju volonterske usluge ovim licima.

Zakon izričito propisuje da volontiranje sa ovim licima ne može da obavlja:

- 1) lice kojem je izrečena mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi ili obaveznog lečenja narkomana ili alkoholičara ili zabrane vršenja poziva, delatnosti i dužnosti, koja je u vezi sa delatnošću volontiranja;*
- 2) pravosnažno osuđeno lice za krivično delo protiv života i tela, protiv sloboda i prava čoveka i građanina, protiv polne slobode, protiv braka i porodice, protiv zdravlja ljudi;*
- 3) lice koje je u potpunosti ili delimično lišeno poslovne sposobnosti;*
- 4) lice koje je u potpunosti ili delimično lišeno roditeljskog prava i lica prema kome su izrečene mere zbog nasilja u porodici.*

Zakon, pod pretnjom prekršajnih sankcija za organizatora volontiranja i njegovo odgovorno lice, *zabranjuje* zaključivanje ugovora o volontiranju sa ovim licima (Prilog 3, član 32. Zakona).

Pre zaključivanja ugovora o volontiranju čiji su korisnici gore navedena lica, organizator volontiranja dužan je da od volontera pribavi *potvrdu nadležnog organa*, koja nije starija od šest meseci, da kod volontera ne postoji ni jedna od prethodno navedenih smetnji za volontiranje. Za povredu ove obaveze zakon takođe propisuje prekršajne sankcije za organizatora volontiranja i njegovo odgovorno lice (Prilog 3, član 32. Zakona).

Ugovor o volontiranju

Ugovor o volontiranju je osnovni pravni instrument kojim se uređuju odnosi između volontera i organizatora volontiranja. Zakon propisuje da se ugovor o volontiranju obavezno zaključuje u slučaju *dugoročnog volontiranja*. Pored toga, ugovor o volontiranju se obavezno zaključuje i u slučaju *kratkoročnog volontiranja*, ako je ispunjen jedan od sledećih uslova:

- 1) volonter je maloletno lice;
- 2) volonter je strani državljanin ili lice bez državljanstva;
- 3) volonter je državljanin Republike Srbije koji volontira u inostranstvu, ako organizator volontiranja ima sedište u Republici Srbiji;
- 4) korisnici volontiranja su neka od prethodno navedenih lica ili društvenih grupa, u pogledu kojih organizator volontiranja ima posebne obaveze;
- 5) na zahtev volontera, organizatora volontiranja ili korisnika volontiranja.

Kada je reč o poslednjem od navedenih uslova, treba napomenuti da korisnik volontiranja ne može pravno prinuditi organizatora volontiranja i volontera da zaključe ugovor (imajući u vidu da se ugovor zaključuje na osno-

vu slobodno izražene volje *dve* strane), ali *može odbiti* primanje volonterske usluge zato što nije zaključen ugovor.

Studija slučaja: Volontiranje u korist starih i nepokretnih osoba

Volonteri su često angažovani na poslovima pomoći starim i nepokretnim osobama (kupovina osnovnih životnih namirnica, novina, plaćanje računa i sl.). Primena zakonske odredbe o obavezi zaključivanja ugovora između organizatora volontiranja i volontera, u ovom konkretnom slučaju značila bi sledeće. Kod kratkoročnog volontiranja, ugovor između organizatora volontiranja i volontera biće zaključen u pisanoj formi na zahtev organizatora, na zahtev samog volontera ili na zahtev stare nepokretne osobe koja je korisnik/ca volontiranja. Ako na zahtev korisnika/ce volontiranja volonter i organizator odbiju da potpišu ugovor, korisnik/ca volontiranja ne može prinuditi organizatora i volontera da potpišu ugovor ali može odbiti da primi volontersku uslugu.

Prekršajne sankcije propisane su za organizatora volontiranja i njegovo odgovorno lice koje nije zaključilo ugovor o volontiranju (Prilog 3, član 32. Zakona). Postojanje prekršaja utvrđuje inspekcija rada na osnovu redovne kontrole, ili po prijavi trećeg lica.

Ugovor o dugoročnom (ali ne i kratkoročnom) volontiranju zaključen sa *stranim državljaninom i licem bez državljanstva* smatra se dokazom o *opravdanosti privremenog boravka*, u skladu sa zakonom kojim se uređuje kretanje i boravak stranaca.

Savet za EVS hosting organizacije:

Ugovor se obavezno zaključuje sa EVS volonterima strancima, osim u slučaju da EVS strani volonter postane punopravni ili počasni član udruženja u kojem volontira. Naime, Zakon o volontiranju se ne odnosi na volontiranje članova udruženja koje doprinosi ostvarivanju statutarних ciljeva udruženja (član 3. Zakon o volontiranju), a član udruženja pod jednakim uslovima može biti i domaće i strano fizičko lice (član 19. Zakon o udruženjima).

Sadržina i prestanak ugovora o volontiranju

Ugovor o volontiranju obavezno se zaključuje u pisanoj formi) i mora da sadrži sledeće elemente:

- 1) ime i prezime volontera, mesto njegovog prebivališta, odnosno boravišta;*
 - 2) naziv i sedište organizatora volontiranja;*
 - 3) podatke o korisniku volontiranja;*
 - 4) podatke o mestu i trajanju volontiranja;*
 - 5) opis volonterskih usluga ili aktivnosti;*
 - 6) podatke o osposobljavanju za volontiranje;*
 - 7) troškove volontiranja i način njihove naknade;*
 - 8) druga prava i obaveze volontera, organizatora volontiranja ili korisnika volontiranja (Prilog 2).*
-

Ugovor o volontiranju prestaje na jedan od sledećih načina: 1) istekom vremena na koji je zaključen ili ispunjenjem ugovorne obaveze; 2) sporazumom ugovornih strana; 3) jednostranim raskidom ugovora; 4) danom pravosnažnosti odluke o nastupanju smetnje za pružanje volonterskih usluga deci, osobama sa invaliditetom,

starim licima, licima kojima je neophodna pomoć i nega drugog lica, bolesnih osoba ili osoba koje su potpuno ili delimično lišene poslovne sposobnosti; 5) kada se roditelj ili staratelj maloletnog lica ne saglasi sa nastavkom volontiranja; 6) u drugim slučajevima određenim ugovorom o volontiranju.

Kada je reč o jednostranom raskidu kao osnovu prestanka ugovora, *volonter* može u *svako doba* da raskine ugovor o volontiranju na način propisan za njegovo zaključivanje, *bez obaveze* da za to navede razlog. Na drugoj strani, *organizator volontiranja* može da raskine ugovor samo u sledećim slučajevima: 1) kad prestane potreba za volontiranjem; 2) ako ne može da obezbedi uslove za dalje volontiranje; 3) ako volonter ne ispunjava ugovorene obaveze; 4) ako volonter svojim aktivnostima ugrožava korisnika volontiranja; 5) u drugim slučajevima određenim ugovorom o volontiranju.

Očigledno je da zakon stavlja organizatora volontiranja u *podređeni položaj* u odnosu na volontera, kada je reč o raskidu ugovora. Stoga bi, u cilju zaštite interesa organizatora volontiranja, bilo poželjno u ugovor uneti odredbu da svaka strana može raskinuti ugovor na osnovu pismenog obaveštenje dostavljenog drugoj strani, bez navođenja razloga za raskid. Smatramo da je ovakva odredba u saglasnosti sa načelom jednakosti ugovornih strana i da nije protiv odredbi zakona kojim se uređuje pravni osnov raskida ugovora – odnosno da korespondira sa zakonskom formulacijom: “u drugim slučajevima određenim ugovorom o volontiranju“ (Prilog 2).

Zakonska prava volontera

Iako je ugovor osnovni instrument regulisanja odnosa između volontera i organizatora volonterskih aktivnosti, zakonom su utvrđena osnovna prava i obaveze volontera, odnosno organizatora volonterskih aktivnosti. Saglasto tome, volonter ima (zakonsko) pravo: 1) da bude upoznat sa uslovima volontiranja, uslugama i aktivnostima koje će obavljati, pravima koja mu pripadaju na osnovu ovog zakona, drugih propisa i opštih akata organizatora volontiranja; 2) da u pisanom obliku, na svoj zahtev, dobije opis volonterske usluge ili aktivnosti; 3) da bude upoznat sa kodeksom ponašanja, odnosno etičkim pravilima ponašanja koja su propisana u delatnostima u kojima se obavlja volontiranje; 4) na odgovarajuće osposobljavanje, ako je takvo osposobljavanje potrebno za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti; 5) na stručnu pomoć i podršku tokom volontiranja; 6) na naknadu ugovorenih troškova nastalih u vezi sa volontiranjem; 7) na bezbedne i zdrave uslove rada i sredstva i opremu za ličnu zaštitu, u skladu sa prirodom volonterskih usluga i aktivnosti koje obavlja; 8) da se upozna sa opasnostima i štetnostima koja su u vezi sa volonterskim uslugama i aktivnostima koje obavlja; 9) na odmor u toku volontiranja i dnevni odmor, u ugovorenom trajanju; 10) na zaštitu privatnosti i ličnih podataka; 11) da bude konsultovan pri odlučivanju o načinu obavljanja volonterske usluge i aktivnosti; 12) druga prava određena zakonom i ugovorom o volontiranju.

Dakako, sve ono što predstavlja *pravo* volontera na drugoj strani predstavlja *obavezu* organizatora volontiranja.

Da li volonter ima pravo na novčanu naknadu ili drugu imovinsku korist?

Zakonom je izričito propisano da volonter nema pravo na novčanu naknadu ili drugu imovinsku korist za volontiranje. Međutim, pod novčanom naknadom ili imovinskom koristi ne smatra se naknada troškova volontiranja, i to za: 1) radnu odeću i sredstva i opremu za ličnu zaštitu volontera; 2) putovanja, smeštaj i ishranu volontera i drugih troškova koji nastanu u vezi sa izvršavanjem volonterskih usluga i aktivnosti; 3) lekarske preglede obezbedene za potrebe volontiranja; 4) obuke za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti; 5) premije osiguranja

isplaćene za slučaj povrede ili profesionalne bolesti tokom volontiranja (ako je osiguranje volontera predviđeno ugovorom, ili u slučaju dugoročnog volontiranja, kada je obavezno), odnosno novčane naknade u svrhu osiguranja od odgovornosti za štetu nastalu kod organizatora volontiranja ili trećeg lica. 6) isplatu džeparca, kod dugoročnog volontiranja, čiji mesečni iznos ne može biti veći od 30% od neto iznosa minimalne mesečne zarade za puno radno vreme u Republici Srbiji.

Da li se volonter može odreći prava na naknadu troškova nastalih u vezi sa volontiranjem?

Kao što je vidljivo iz prethodnog, zakon propisuje da se ugovorom o volontiranju mora regulisati i pitanje naknade troškova koje volonter ima u vezi sa pružanjem volonterskih usluga, odnosno volontiranja. Štaviše, to se ugovorno pravo istovremeno tretira kao i zakonsko pravo, pa se postavlja pitanje da li se volonter ugovorom o volontiranju može odreći naknade troškova koje je imao u vezi sa volontiranjem? Smatramo da odredbe zakona treba tako tumačiti da se ugovorom obavezno *mora urediti* pitanje naknade troškova – ali da to ne znači da se ne može urediti na način kojim se volonter odriče, u potpunosti ili delimično, naknade troškova koje je imao u vezi sa volontiranjem. Ovo stoga što je ugovor o volontiranju, uprkos rigidnoj zakonskoj regulativi, privatno pravni ugovor, a pravo na naknadu (ugovornih) troškova je subjektivno pravo kojeg se volonter kao ugovorna strana može odreći (Prilog 2).

Važno: Volonter tokom volontiranja **ne gubi** prava koja uživa po osnovu statusa nezaposlenog lica.

Zakonske obaveze volontera

Volonter je dužan da: 1) volontira u skladu sa zakonom, ugovorom o volontiranju i uputstvima organizatora volontiranja; 2) pruža usluge lično i neposredno u skladu sa pravilima struke i profesionalne etike, kada pružanje usluge zahteva stručna znanja; 3) pruža usluge nepristrasno, bez obzira na lična svojstva korisnika; 4) obavesti organizatora volontiranja o bitnim okolnostima koje utiču ili bi mogle da utiču na obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti ili koje ugrožavaju njegov život ili zdravlje, odnosno život ili zdravlje lica s kojima dolazi u kontakt za vreme volontiranja; 5) čuva službenu tajnu i poverljive, lične podatke o korisniku volontiranja; 6) odbije volontiranje koje nije u skladu sa zakonom ili ugovorom o volontiranju;

Međutim, volonter nije dužan da volontira u skladu sa uputstvom organizatora volontiranja u sledećim slučajevima: 1) ako izvršavanje uputstva može da ugrozi život i zdravlje volontera, korisnika volontiranja ili drugog lica; 2) koje je moralno neprihvatljivo za volontera, korisnika volontiranja ili drugo lice; 3) koje je u suprotnosti sa zakonom ili ugovorom o volontiranju.

Ako izvršavanje uputstva može da prouzrokuje štetu volonteru, korisniku volontiranja ili trećem licu volonter je dužan da na to upozori organizatora volontiranja pismenim putem. Volonter ne odgovara za prouzrokovanu štetu ako je prethodno pismenim putem upozorio organizatora volontiranja na takvu mogućnost.

Ko odgovara za štetu koju je prouzrokovao volonter u vršenju volonterskih aktivnosti?

Osnovno je pravilo da je organizator volontiranja odgovoran za štetu koju volonter prouzrokuje *korisniku ili trećem licu* u vezi sa vršenjem volonterske usluge ili aktivnosti. Međutim, organizator volontiranja koji je nadoknadio štetu koju je prouzrokovao volonter *namerno* ili *krajnjom nepažnjom*, ima pravo da od tog volontera zahteva naknadu plaćenog iznosa (pravo regresu).

Osim toga, volonter je odgovoran za štetu koju vršenjem volonterske usluge ili aktivnosti prouzrokuje organizatoru volontiranja *namerno ili krajnjom nepažnjom*. Na utvrđivanje postojanja štete, njenu visinu, okolnosti pod kojima je nastala, odgovornost i način naknade, shodno se primenjuju propisi o radu.

Ko odgovara volonteru za štetu koja mu je prouzrokovana u toku vršenja volonterskih aktivnosti?

Za štetu koja je prouzrokovana volonteru u toku vršenja volonterske usluge odgovara organizator volontiranja, osim ako je šteta prouzrokovana *krajnjom nepažnjom* (ili *namerom*) samog volontera. Nesumnjivo da je ovo zakonsko rešenje problematično i na štetu organizatora volontiranja. Naime, u slučaju štete koja je prouzrokovana *namerom* volontera, a ne krajnjom nepažnjom, organizator volontiranja je i dalje odgovoran volonteru za prouzrokovanu štetu.

Zakonske obaveze organizatora volontiranja

Organizator volontiranja je naročito dužan da:

- 1) prijavi organizovanje volontiranja Ministarstvu (Prilog 5);
 - 2) obezbedi volonteru "bezbednost i zdravlje" tokom obavljanja volonterskih usluga i aktivnosti, u skladu sa zakonom;
 - 3) izda volonteru potvrdu o obavljenom volontiranju, na njegov zahtev (Prilog 4);
 - 4) obezbedi sredstva za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti;
 - 5) obezbedi tajnost ličnih podataka volontera i zaštitu privatnosti;
 - 6) vodi evidenciju o volontiranju;
 - 7) obezbedi druge uslove za volontiranje i prava volontera propisana ovim zakonom i ugovorom o volontiranju;
 - 8) podnese ministarstvu izveštaj o volontiranju (Prilog 6).
-

Organizator volontiranja dužan je da organizuje osposobljavanje volontera za rad sa decom, osobama sa invaliditetom, starim licima, osobama kojima je neophodna pomoć i nega drugog lica, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili delimično lišene poslovne sposobnosti, kada je takvo osposobljavanje potrebno za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti.

Konačno, organizator volontiranja dužan je da volontera osigura za slučaj povrede i profesionalnog oboljenja tokom volontiranja, ako je tako ugovoreno ili ako se radi o *dugoročnom volontiranju*.

Potvrda o volontiranju i volonterska knjižica

Potvrda o kratkoročnom volontiranju je pismena isprava koja se izdaje na zahtev volontera, a koja naročito mora da sadrži sledeće podatke: lične podatke o volonteru, korisniku i organizatoru volontiranja, kratak opis volonterskih usluga i aktivnosti, trajanje volontiranja i podatke o osposobljavanju volontera tokom volontiranja. Potvrda o volontiranju može da se izda u obliku volonterske knjižice (Prilog 4).

Organizator volontiranja odgovara za tačnost podataka upisanih u potvrdu o volontiranju. Prekršajne sankcije predviđene su za organizatora volontiranja i njegovo odgovorno lice koje ne izda potvrdu o volontiranju, ili u potvrdu upiše netačne podatke (Prilog 3, član 32. Zakona).

Izvod iz Pravilnika o sadržini i izgledu potvrde o volontiranju – sadržina i izgled volonterske knjižice (član 4):

Volonterska knjižica je tvrdo ukoričena knjižica i sadrži najmanje 4 strane (2 lista). Volonterska knjižica ne može biti manja od 8 cm širine i 8 cm dužine. Na prednjoj strani korica stoji: "Volonterska knjižica" ili drugi naziv iz kojeg proizlazi da se radi o potvrdi o volontiranju u obliku knjižice, kao i naziv organizatora volontiranja – izdavaoca volonterske knjižice.

Na prvim stranama (prve dve strane) volonterske knjižice navode se podaci o organizatoru volontiranja i lični podaci o volonteru. Ostale strane volonterske knjižice su jednoobrazne i sadrže rubrike za podatke o obavljenom volontiranju i druge podatke iz pravilnika. Organizator volontiranja – izdavalac volonterske knjižice određuje izgled i boju volonterske knjižice. Volonterska knjižica može da sadrži i druge podatke koji se odnose na organizatora volontiranja i promovisanje volontiranja.

Važno: Volonterska knjižica u Srbiji ima drugačiju funkciju od volonterskih knjižica koje se izdaju u drugim zemljama. Dok u drugim zemljama volonterska knjižica služi da se u nju beleži ukupno volontersko iskustvo vlasnika knjižice u dužem vremenskom periodu, u Srbiji je volonterska knjižica samo zamena za potvrdu o volontiranju i ne može se prenositi iz jedne volonterske organizacije u drugu. Drugim rečima, volonter u Srbiji prilikom svakog novog volontiranja dobija novu volontersku knjižicu.

Šta je evidencija o volontiranju?

Organizator volontiranja dužan je da vodi evidenciju o volontiranju – kako kratkoročnom, tako i dugoročnom. Evidencija o kratkoročnom volontiranju sadrži sledeće podatke: opis programa volontiranja, odnosno volonterskih usluga i aktivnosti, podatke o trajanju programa volontiranja i broju angažovanih volontera.

Evidencija o dugoročnom volontiranju naročito sadrži sledeće podatke: opis programa volontiranja, odnosno volonterskih usluga i aktivnosti, trajanje volontiranja, odnosno trajanje programa volontiranja, broj volontera angažovanih na programu volontiranja, podatke o korisniku volontiranja, lične podatke o volonteru, podatke o osposobljavanju volontera i druge podatke od značaja za volontiranje.

Evidencija o volontiranju počinje da se vodi danom početka obavljanja volontiranja, a prestaje danom prestanka volontiranja. Prekršajne sankcije propisane su za organizatora volontiranja i njegovo odgovorno lice koje ne vodi evidenciju o volontiranju u skladu sa zakonom (Prilog 3, član 32. Zakona).

Šta je to evidencija o organizatorima volontiranja?

Organizator volontiranja dužan je da Ministarstvu podnese prijavu o organizovanju volontiranja. Prijava se podnosi prilikom prvog organizovanja volontiranja. Prekršajne sankcije propisane su za organizatora volontiranja i njegovo odgovorno lice koje nije prijavilo Ministarstvu organizovanje volontiranja (Prilog 3, član 32. Zakona).

Iz odredbi zakona i pravilnika koji bliže uređuje način vođenja evidencije organizatora volontiranja (Prilog 5) proizilazi da se evidencija o organizatorima volontiranja vodi kako u slučaju *dugoročnog volontiranja*, tako i u slučaju kratkoročnog volontiranja kod kojeg postoji obaveza zaključivanja ugovora o *volontiranju*.

Važno: Udruženja koja organizuju volontiranje za lica koja nisu članovi udruženja u obavezi su da podnesu prijavu o organizovanju volontiranja Ministarstvu.

Šta je izveštaj o volontiranju?

Organizator volontiranja dužan je da Ministarstvu dostavi izveštaj o volontiranju najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu. Izveštaj o volontiranju sadrži podatke o: organizatoru volontiranja, programu volontiranja, odnosno volonterskim uslugama i aktivnostima, korisniku volontiranja, volonterima i ugovorima o volontiranju (Prilog 6). Prekršajne sankcije propisane su za organizatora volontiranja i njegovo odgovorno lice ako ne dostavi izveštaj o volontiranju u skladu zakonom (Prilog 3, član 32. Zakona).

Važno: Udruženja koja su Ministarstvu podnela prijavu o organizovanju volontiranja, dužna su da podnesu godišnji izveštaj o volontiranju. Udruženja nisu dužna da podnose izveštaj o volontiranju članova udruženja koje doprinosi ostvarivanju statutarnih ciljeva udruženja već samo o volontiranju koje je organizovano za lica koja nisu članovi udruženja.

Kako smanjiti troškove organizovanja volontiranja, bez povrede Zakona o volontiranju?

Nema sumnje da Zakon o volontiranju nameće izuzetno visoke i neopravdane troškove, naročito za udruženja i fondacije/fondove kao organizatore volontiranja, i da će dosledna primena zakona zapravo biti prepreka, a ne podsticaj, razvoju volonterstva u Republici Srbiji.

U cilju smanjenja ovih troškova, organizatoru volontiranja stoji na raspolaganju dve opcije:

- 1) da za pružanje volonterskih usluga angažuje ad hoc volontere, imajući u vidu da se odredbe zakona ne primenjuju na ad hoc volontiranje (aktivnosti koje ne traju duže od 10 časova nedeljno i najviše 30 dana bez prekida u jednoj kalendarskoj godini);*
- 2) da uvede institut počasnih članova (ukoliko je organizator volonterskih aktivnosti udruženje – **ali ne i fondacija/fond, zadužbina**).*

Naime, kao što smo prethodno naveli, odredbe zakona ne primenjuju se na obavljanje poslova i aktivnosti u političkim strankama, sindikatima i drugim *udruženjima*, koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i zadataka tih organizacija, *odnosno udruženja od strane njihovih članova, u skladu sa statutom*. Zakon pojam: "članovi" koristi u generičnom smislu, stoga smatramo da se pod ovim pojmom podrazumevaju kako *punopravni*, tako i *počasni članovi*, onako kako su regulisani statutom udruženja. Za razliku od punopravnih članova, počasni članovi nemaju pravo glasa niti učestvuju u radu skupštine – već podržavaju osnovne statutarne ciljeve udruženja i učestvuju u njegovim aktivnostima, na način utvrđen statutom. U prilogu br. 1 naveli smo primer odredbe u statutu udruženja kojom se uređuje pitanje počasnih članova, a koja, po našem mišljenju, predstavlja pravni osnov da udruženje organizuje volonterske aktivnosti svojih članova (punopravnih i počasnih) na koje *se neće primenjivati* odredbe Zakona o volontiranju.

Na drugoj strani, ovakav način organizovanja volonterskih aktivnosti *nije moguć*, kada je reč o fondacijama/fondovima i zadužbinama kao organizatorima volonterskih aktivnosti, imajući u vidu da se one zakonski definišane kao organizacije *bez članova*.

Četiri koraka do održivog volontiranja u udruženjima

Uvođenjem nove kategorije članstva (počasni ili pridruženi članovi) udruženje može da nastavi sa organizovanjem volontiranja, bez obaveze da primenjuje odredbe zakona, imajući u vidu da se zakon ne primenjuje na volonterske aktivnosti članova udruženja.

Neophodno je preduzeti sledeće korake:

- 1. Na sednici skupštine udruženja usvojiti izmene statuta kojima se uvodi institut počasnih/pridruženih članova - ukoliko takav institut već nije regulisan statutom udruženja (kao u Prilogu 1.),*
 - 2. Podneti zahtev Agenciji za privredne registre za izmenu statuta,*
 - 3. Napraviti evidenciju/registar počasnih/pridruženih članova,*
 - 4. Upisati volontere, pre početka konkretnih volonterskih aktivnosti, u evidenciju počasnih/pridruženih članova,*
-

Kaznene odredbe – obratiti pažnju!

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 500.000,00 dinara kazniće se za prekršaj organizator volontiranja sa svojstvom pravnog lica: 1) ako prekrši načelo zabrane diskriminacije propisano zakonom; 2) ako organizuje volontiranje u cilju sticanja dobiti ili volontiranjem zamenjuje rad; 3) ako zaključi ugovor o volontiranju sa maloletnim licem suprotno odredbama ovog zakona (član 11); 4) ako zaključi ugovor o volontiranju sa licem koje ne ispunjava uslove za volontiranje u korist zakonom definisanih lica i društvenih grupa; 5) ako ne pribavi saglasnost ministarstva za organizovanje volontiranja u skladu sa odredbama ovog zakona (član 14); 6) ako ne zaključi ugovor o volontiranju sa volonterom u skladu sa odredbama ovog zakona (član 15. stav 3); 7) ako ne pribavi potvrdu od volontera pre zaključenja ugovora o volontiranju u skladu sa odredbama ovog zakona (član 18. stav 2); 8) ako volonteru ne izda potvrdu o volontiranju ili u potvrdu upiše netačne podatke (član 25); 9) ako ne vodi evidenciju o volontiranju u skladu sa ovim zakonom (član 28); 10) ako ne prijavi organizovanje volontiranja u skladu sa ovim zakonom (član 29); 11) ako ne dostavi izveštaj ministarstvu u skladu sa ovim zakonom (član 30); 12) ako ne postupi po rešenju inspektora rada, odnosno upravnog inspektora u skladu sa ovim zakonom (član 31).

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara kazniće se za naveden prekršaj i za odgovorno lice u pravnom licu i odgovorno lice u državnom organu, organu teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave.

PRILOG 1 - IZVOD IZ STATUTA UDRUŽENJA

Član xxx

Počasni članovi:

Osim redovnih, udruženje ima i počasne članove, bez prava glasa u skupštini udruženja.

Počasni članovi učestvuju u volonterskim aktivnostima udruženja i na drugi način podržavaju ostvarivanje osnovnih statutarних ciljeva udruženja.

Status počasnog člana može da stekne svako punoletno fizičko lice, potpisom pristupnice počasnih članova.

Izuzetno od odredbi prethodnog stava, maloletno lice sa navršenih 15 godina života može da stekne svojstvo počasnog člana, uz saglasnost roditelja ili staratelja.

O prijemu počasnog člana odlučuje lice ovlašćeno na zastupanje udruženja, stavljanjem svog potpisa na pristupnicu počasnog člana.

Status počasnog člana prestaje smrću, na zahtev počasnog člana, ili na osnovu odluke lica ovlašćenog na zastupanje udruženja.

PRILOG 2 - UGOVOR O VOLONTIRANJU

UGOVOR O VOLONTIRANJU

Zaključen između N.N. sa adresom u ulici _____, Beograd (u daljem tekstu; korisnik volontiranja), i udruženja: _____ sa sedištem u ulici _____, Beograd (u daljem tekstu: organizator volontiranja).

Član 1.

Volonter se ovim ugovorom obavezuje da dobrovoljno obavlja stručne i druge srodne poslove i aktivnosti definisane ovim ugovorom na neodređeno vreme, 2 časa nedeljno.

Mesto obavljanja volonterskih usluga je u prostorijama u sedištu organizatora volontiranja, a izuzetno i na drugim mestima.

Član 2.

Za vreme obavljanja volonterskog rada, volonter je dužan da se pridržava odredaba Zakona o volontiranju, ugovora o volontiranju, statuta i drugih opštih akata organizatora, sa kojima je upoznat.

Član 3.

U toku trajanja volontiranja, volonter ima prava koja su utvrđena Zakonom o volontiranju i ovim ugovorom.

Član 4.

Volonter ima pravo na naknadu troškova nastalih tokom obavljanja volonterskog rada, saglasno odredbama Zakona o volontiranju i ovog ugovora.

Volonter zadržava pravo da se u svakom trenutku odrekne prava na naknadu troškova, u potpunosti ili delimično, iz stava 1 ovog člana.

Član 5.

Poslove koje će volonter obavljati u toku volontiranja su: ažuriranje elektronskih baza podataka, prevodenje dokumenata, komunikacija sa strankama, pomoć oko organizacije okruglih stolova i konferencija, izdavanja časopisa i drugih publikacija, kao i vršenje administrativnih poslova u okviru redovne delatnosti organizatora volontiranja.

Član 6.

Organizator volontiranja se obavezuje da će volontera na odgovarajući način i pravovremeno informisati o obimu i prirodi poslova koje će volonter obavljati saglasno odredbama ovog ugovora.

Član 7.

Ugovor prestaje istekom vremena na koje je zaključen, sporazumom ugovornih strana ili jednostranim raskidom ugovora.

Svaka strana može raskinuti ugovor na osnovu pismenog obaveštenje dostavljenog drugoj strani, bez navođenja razloga za raskid.

Član 8.

Ugovorne strane će nastojati da eventualne sporove u vezi sa tumačenjem i primenom ovog ugovora rešavaju sporazumno. U slučaju da to nije moguće, za rešavanje sporova nadležan je sud u Beogradu.

Član 9.

Ovaj ugovor sačinjen je u dva istovetna primerka za svaku od ugovornih strana po jedan.

Ugovor se smatra zaključenim i primenjivaće se od dana potpisivanja ugovornih strana.

Dana _____ u _____

Za Organizatora volontiranja:

Volonter:

PRILOG 3 - POTVRDA O VOLONTIRANJU

(preuzeta iz Pravilnika o sadržini i izgledu potvrde za volontiranje)

(назив и седиште организатора волонтирања)

Број потврде _____

(дан, месец и година издавања)

На основу члана 25. став 1. тачка 2) Закона о волонтирању („Службени гласник РС”, број 36/10), издајем

ПОТВРДУ О ВОЛОНТИРАЊУ

Потврђујем да је _____ (име и презиме волонтера),
_____ (ЈМБГ)/ рођен дана _____ - држављанин Републике Србије
/ _____ (друга држава), са пребивалиштем / боравиштем у _____,
у периоду од _____ до _____ обавио следеће волонтерске услуге _____

(кратак опис волонтерских услуга и крајњи корисник волонтирања - културно добро, јавна површина,
природно добро, жене, деца, Роми, избеглице, расељена лица, особе са инвалидитетом, стара лица и др.).

Укупно трајање волонтирања у часовима износи _____ часова.

Волонтирање је обављено у _____ (град/општина) / у _____ (назив државе
ако је волонтирање обављено у иностранству).

За време волонтирања извршено је оспособљавање волонтера _____ (врста оспособљавања),
од стране _____ (извођач оспособљавања), у периоду од _____ до _____.

Печат и потпис овлашћеног лица

ПРИЛОГ 4 – ПРИЈАВА ЗА УПИС У ЕВИДЕНЦИЈУ ОРГАНИЗАТОРА ВОЛОНТИРАЊА

(preuzeto iz Pravilnika o načinu vođenja evidencije o organizatorima volontiranja)

Образац ПОВ

ПРИЈАВА ЗА УПИС У ЕВИДЕНЦИЈУ О ОРГАНИЗАТОРИМА ВОЛОНТИРАЊА

1. Подаци о организатору волонтирања:

Назив

--	--	--	--	--	--	--	--

седиште

број телефона

--	--	--	--	--

шифра делатности

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

матични број

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Број регистрације код надлежног органа

датум регистрације (дд/мм/гггг)

Врста организатора волонтирања (заокружити одговарајући редни број)

	орган/организација Републике Србије, територијалне аутономије, односно локалне самоуправе		
	привредно друштво	број сагласности министарства надлежног за рад на програм волонтирања	
	јавно предузеће	број сагласности министарства надлежног за рад на програм волонтирања	
	Удружење		
	друга недобитна организација		

2. Подаци о програму волонтирања:

Област у којој се организује програм волонтирања (заокружити, односно навести област)	медији и комуникације, култура, спорт, заштита животне средине, социјална заштита, хуманитарни рад, друго _____
опис програма	
Период организовања волонтирања	

Прилози уз пријаву за недобитне организације:

изјава одговорног лица да је правно лице регистровано као лице чији основни циљ није стицање добити

Датум подношења Пријаве

Име и презиме овлашћеног лица

потпис и печат

PRILOG 5 – IZVEŠTAJ O VOLONTIRANJU

(preuzeto iz Pravilnika o sadržini i načinu vođenja evidencije o volontiranju i podnošenju izveštaj o volontiranju)

Образац ИВ

ИЗВЕШТАЈ О ВОЛОНТИРАЊУ

Извештајни период

_____ година

1. Подаци о организатору волонтирања:

назив	
Седиште	број телефона
Редни број уписа у Евиденцију о организаторима волонтирања која се води у министарству надлежном за рад	датум уписа (дд/мм/гггг)

Врста организатора волонтирања (заокружити одговарајући редни број)

1.	орган/организација Републике Србије, територијалне аутономије, односно локалне самоуправе	
2.	Удружење	
3.	друга недобитна организација	
4.	Привредно друштво/јавно предузеће	навести бројеве и датуме издавања сагласности министарства надлежног за рад за сваки програм волонтирања у извештајном периоду

2. Подаци о програмима волонтирања:

област у којој се програм волонтирања организује	подаци о програмима		укупан број		укупан број сати		
	број кратко- рочних програма	број дугорочних програма		ангажованих волонтера		волонтирања	
		у РС	У иностранству	у РС	у иностранству	у РС	у иностранству
медији и комуникације							
Култура							
Спорт							
заштита животне средине							
Социјална заштита							
хуманитарни рад							
Друго							
УКУПНО							

3. Подаци о волонтерима

Место обављања волонтерских услуга и активности		у РС	у иностранству
Број ангажованих волонтера према полу	жена		
	мушкараца		
Број ангажованих волонтера према старости	15-18		
	18-30		
	30-40		
	40-65		
	65 и више		
Број волонтера према држављанству	држављани РС		
	странци		
Укупан број волонтера ангажованих у извештајном периоду			

4. Подаци о крајњим корисницима волонтирања

Корисници волонтирања	број програма волонтирања		број ангажованих волонтера
	број краткорочних програма	број дугорочних програма	
културна добра			
природна добра			
јавне површине			
Жене			
Деца			
Роми			
избеглице/расељена лица			
особе са инвалидитетом			
стара лица (преко 60 година)			
Корисник волонтирања у иностранству			
Други			
УКУПНО			

5. Подаци о уговорима о волонтирању

број закључених уговора о волонтирању у извештајном периоду	
---	--

Датум подношења Извештаја

Име и презиме овлашћеног лица

потпис и печат

PRILOG 6 - ZAKON O VOLONTIRANJU

I.

OSNOVNE ODREDBE

1. Predmet

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se osnovni pojmovi u vezi sa volontiranjem, načela volontiranja, ugovor o volontiranju, prava i obaveze volontera i organizatora volontiranja i nadzor nad primenom ovog zakona.

Svi pojmovi koji se koriste u ovom zakonu u muškom rodu obuhvataju iste pojmove i u ženskom rodu u skladu sa zakonom.

2. Značenje pojmova

Član 2.

Volontiranje, u smislu ovog zakona, jeste organizovano dobrovoljno pružanje usluge ili obavljanje aktivnosti od opšteg interesa, za opšte dobro ili za dobro drugog lica, bez isplate novčane naknade ili potraživanja druge imovinske koristi, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Dugoročno volontiranje jeste volontiranje koje traje duže od 10 časova nedeljno, najmanje tri meseca bez prekida.

Odredbe ovog zakona primenjuju se na kratkoročno i dugoročno volontiranje.

Član 3.

Volontiranjem, u smislu ovog zakona, ne smatra se:

1. vreme provedeno na stručnom osposobljavanju i usavršavanju ili na praktičnom radu bez zasnivanja radnog odnosa, u skladu sa zakonom;
2. rad van radnog odnosa, u skladu sa zakonom;
3. obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedno lice dužno da pruži drugom licu, u skladu sa zakonom i drugim propisom;

4. izvršavanje sudskih, prekršajnih i drugih odluka nadležnih organa;
5. obavljanje usluga ili aktivnosti koje su uobičajene u porodičnim, prijateljskim ili susedskim odnosima;
6. obavljanje poslova Crvenog krsta Srbije koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i zadataka u skladu sa zakonom i drugim propisom;
7. obavljanje poslova i aktivnosti u političkim strankama, sindikatima i drugim udruženjima, koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i zadataka tih organizacija, odnosno udruženja od strane njihovih članova, u skladu sa statutom;
8. obavljanje „ad hoc“ aktivnosti od opšteg interesa, za opšte dobro ili za dobro trećeg lica, koje ne traju duže od 10 časova nedeljno, najduže 30 dana bez prekida ili sa prekidima, u toku kalendarske godine.

Član 4.

Volonter može biti domaće ili strano fizičko lice, u skladu sa ovim zakonom.

Organizator volontiranja može biti pravno lice čiji osnovni cilj, u skladu sa osnivačkim aktom, nije sticanje dobiti.

Izuzetno, organizator volontiranja može biti privredno društvo i javno preduzeće, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Državni organ, organ autonomne pokrajine, organ jedinice lokalne samouprave i organ mesne zajednice mogu biti organizatori volontiranja u skladu sa ovim zakonom, drugim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Korisnik volontiranja može biti fizičko lice, pravno lice čiji osnovni cilj nije sticanje dobiti ili organizator volontiranja čiji osnovni cilj nije sticanje dobiti.

II.

NAČELA VOLONTIRANJA

1. Načelo solidarnosti i promovisanja volontiranja

Član 5.

Volontiranje se promoviše kao aktivnost od interesa za Republiku Srbiju, odnosno od javnog interesa, kojom se doprinosi aktivnom uključivanju građana u društvene procese i razvoju humanijeg i ravnopravnijeg demokratskog društva jednakih mogućnosti, kao i poboljšanju kvaliteta života građana.

2. Načelo zabrane diskriminacije

Član 6.

Zabranjeno je svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje organizatora volontiranja prema volonterima koje predstavlja diskriminaciju u skladu sa zakonom, osim ako drukčije ne proizlazi iz prirode volonterske aktivnosti, mogućnosti samog volontera ili ako nije drukčije određeno ovim zakonom.

Organizator volontiranja i volonter dužni su da postupaju prema fizičkim licima – korisnicima volontiranja u skladu sa načelom iz stava 1. ovog člana.

3. Načelo zaštite korisnika volontiranja

Član 7.

Organizator volontiranja dužan je da obezbedi da se obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti vrši na način kojim se štiti lični integritet i interes korisnika volontiranja.

4. Načelo zabrane zloupotrebe volontiranja

Član 8.

Zabranjeno je organizovanje volontiranja u cilju sticanja dobiti.

Zabranjeno je volontiranje kojim se zamenjuje rad koji obavljaju lica u skladu sa propisima o radu.

5. Načelo zaštite omladine

Član 9.

Na maloletne volontere i lica između navršene 18. i 21. godine života pri obavljanju volontiranja primenjuju se propisi koji se odnose na zaštitu ovih lica na radu.

6. Načelo besplatnosti volontiranja

Član 10.

Volonter nema pravo na novčanu naknadu ili drugu imovinsku korist za volontiranje.

Novčanom naknadom ili imovinskom koristi za volontera ne smatra se naknada troškova volontiranja, i to za:

1. radnu odeću i sredstva i opremu za ličnu zaštitu volontera;
2. putovanja, smeštaj i ishranu volontera i drugih troškova koji nastanu u vezi sa izvršavanjem volonterskih usluga i aktivnosti;
3. lekarske preglede obezbedene za potrebe volontiranja;
4. obuke za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti;
5. premije osiguranja isplaćene za slučaj povrede ili profesionalne bolesti tokom volontiranja, odnosno novčane naknade u svrhu osiguranja od odgovornosti za štetu nastalu kod organizatora volontiranja ili trećeg lica.
6. isplatu džeparca, kod dugoročnog volontiranja, čiji mesečni iznos ne može biti veći od 30% od neto iznosa minimalne mesečne zarade za puno radno vreme u Republici Srbiji.

Isplata džeparca utvrđuje se ugovorom o volontiranju.

III.

USLOVI ZA VOLONTIRANJE

Član 11.

Volontiranje može da obavlja lice koje ima najmanje 15 godina života.

Lice mlađe od 18 godina života može da volontira uz pismenu saglasnost roditelja ili staratelja.

Lice mlađe od 15 godina života može biti uključeno u obavljanje vaspitno-obrazovnih volonterskih aktivnosti, u skladu sa propisima o obrazovanju i vaspitanju i ratifikovanim međunarodnim konvencijama.

Volonteri ne mogu raditi na poslovima koji su opasni za život i zdravlje ili se obavljaju u uslovima opasnim za život i zdravlje.

Član 12.

Ako su korisnici volontiranja deca, osobe sa invaliditetom, stara lica, lica kojima je neophodna pomoć i nega drugog lica, bolesne osobe ili osobe koje su potpuno ili delimično lišene poslovne sposobnosti organizator volontiranja dužan je da postupa sa posebnom pažnjom prilikom izbora i obuke volontera.

Volontiranje sa korisnicima iz stava 1. ovog člana ne može da obavlja:

1. lice kojem je izrečena mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi ili obaveznog lečenja narkomana ili alkoholičara ili zabrane vršenja poziva, delatnosti i dužnosti, koja je u vezi sa delatnošću volontiranja;
2. pravosnažno osuđeno lice za krivično delo protiv života i tela, protiv sloboda i prava čoveka i građanina, protiv polne slobode, protiv braka i porodice, protiv zdravlja ljudi;
3. lice koje je u potpunosti ili delimično lišeno poslovne sposobnosti;
4. lice koje je u potpunosti ili delimično lišeno roditeljskog prava i lica prema kome su izrečene mere zbog nasilja u porodici.

Član 13.

Strani državljanin i lice bez državljanstva ima pravo da volontira u Republici Srbiji u skladu sa zakonom i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

IV.

USLOVI ZA PRIVREDNA DRUŠTVA I JAVNA PREDUZEĆA ZA ORGANIZOVANJE VOLONTIRANJA

Član 14.

Privredno društvo, odnosno javno preduzeće može da bude organizator volontiranja u skladu sa ovim zakonom, ako:

1. organizuje volontiranje za opšte dobro, odnosno dobro drugog lica na poslovima van delatnosti privrednog društva, odnosno javnog preduzeća;
2. se obavljanjem volonterskih usluga i aktivnosti ne stiče dobit;
3. volontiranje ne zamenjuje rad zaposlenih i drugih radno angažovanih lica u privrednom društvu, odnosno javnom preduzeću.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana dužno je da pribavi saglasnost ministarstva nadležnog za rad (u daljem tekstu: ministarstvo) na program volontiranja.

Program volontiranja, naročito, sadrži podatke o organizatoru i korisniku volontiranja, mestu obavljanja i trajanje volontiranja, planirani broj volontera, opis volonterskih usluga i aktivnosti, podatke o osposobljavanju za volontere.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana dužno je da ministarstvu uz program volontiranja dostavi izvod iz registra privrednih subjekata i pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova, a na zahtev ministarstva i drugu dokumentaciju kojom se dokazuje da se volontiranje obavlja u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Ministarstvo je dužno da u roku od 15 dana od dana prijema programa volontiranja, odnosno dopune dokumentacije odluči o davanju ili odbijanju saglasnosti na program volontiranja.

V.

UGOVOR O VOLONTIRANJU

Član 15.

Volontiranje se obavlja na osnovu ugovora o volontiranju.

Ugovor o volontiranju zaključuju organizator volontiranja i volonter.

Ugovor o volontiranju obavezno se zaključuje u pisanom obliku:

1. kod dugoročnog volontiranja;
2. sa maloletnim volonterom;
3. sa stranim državljaninom i licem bez državljanstva;
4. sa državljaninom Republike Srbije koji volontira u inostranstvu, ako organizator volontiranja ima sedište u Republici Srbiji;
5. ako su korisnici volontiranja lica iz člana 12. ovog zakona;
6. na zahtev volontera, organizatora volontiranja ili korisnika volontiranja.

Član 16.

Ugovor o dugoročnom volontiranju koji se zaključi sa stranim državljaninom i licem bez državljanstva smatra se dokazom o opravdanosti privremenog boravka, u skladu sa zakonom kojim se uređuje kretanje i boravak stranaca.

Član 17.

Volontiranjem u skladu sa ovim zakonom ne gube se prava po osnovu nezaposlenosti.

Član 18.

Ugovor o volontiranju, naročito, sadrži:

1. ime i prezime volontera, mesto njegovog prebivališta, odnosno boravišta;
2. naziv i sedište organizatora volontiranja;
3. podatke o korisniku volontiranja;
4. podatke o mestu i trajanju volontiranja;
5. opis volonterskih usluga ili aktivnosti;

6. podatke o osposobljavanju za volontiranje;
7. troškove volontiranja i način njihove naknade;
8. druga prava i obaveze volontera, organizatora volontiranja ili korisnika volontiranja.

Organizator volontiranja dužan je da od volontera, pre zaključivanja ugovora o volontiranju iz člana 15. stav 1. tačka 5) ovog zakona, pribavi potvrdu nadležnog organa da kod volontera ne postoje smetnje iz člana 12. ovog zakona.

Potvrda iz stava 2. ovog člana ne može da bude starija od šest meseci.

Član 19.

Ugovor o volontiranju prestaje:

1. istekom vremena na koji je zaključen ili ispunjenjem ugovorne obaveze;
2. sporazumom ugovornih strana;
3. jednostranim raskidom ugovora;
4. danom pravosnažnosti odluke o nastupanju smetnje iz člana 12. ovog zakona;
5. kada se roditelj ili staratelj maloletnog lica ne saglasi sa nastavkom volontiranja;
6. u drugim slučajevima određenim ugovorom o volontiranju.

Član 20.

Volonter može u svako doba da raskine ugovor o volontiranju na način propisan za njegovo zaključivanje, bez obaveze da za to navede razlog.

Organizator volontiranja može da raskine ugovor o volontiranju:

1. kad prestane potreba za volontiranjem;
2. ako ne može da obezbedi uslove za dalje volontiranje;
3. ako volonter ne ispunjava ugovorene obaveze;
4. ako volonter svojim aktivnostima ugrožava korisnika volontiranja;
5. u drugim slučajevima određenim ugovorom o volontiranju.

VI.

PRAVA I OBAVEZE VOLONTERA I OBAVEZE ORGANIZATORA VOLONTIRANJA

1. Prava volontera

Član 21.

Volonter ima pravo:

1. da bude upoznat sa uslovima volontiranja, uslugama i aktivnostima koje će obavljati, pravima koja mu pripadaju na osnovu ovog zakona, drugih propisa i opštih akata organizatora volontiranja;
2. da u pisanom obliku, na svoj zahtev, dobije opis volonterske usluge ili aktivnosti;
3. da bude upoznat sa kodeksom ponašanja, odnosno etičkim pravilima ponašanja koja su propisana u delatnostima u kojima se obavlja volontiranje;
4. na odgovarajuće osposobljavanje, ako je takvo osposobljavanje potrebno za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti;
5. na stručnu pomoć i podršku tokom volontiranja;
6. na naknadu ugovorenih troškova nastalih u vezi sa volontiranjem;
7. na bezbedne i zdrave uslove rada i sredstva i opremu za ličnu zaštitu, u skladu sa prirodom volonterskih usluga i aktivnosti koje obavlja;
8. da se upozna sa opasnostima i štetnostima koja su u vezi sa volonterskim uslugama i aktivnostima koje obavlja;
9. na odmor u toku volontiranja i dnevni odmor, u ugovorenom trajanju;
10. na zaštitu privatnosti i ličnih podataka;
11. da bude konsultovan pri odlučivanju o načinu obavljanja volonterske usluge i aktivnosti;
12. druga prava određena ovim zakonom i ugovorom o volontiranju.

2. Obaveze volontera

Član 22.

Volonter je dužan da:

1. volontira u skladu sa zakonom, ugovorom o volontiranju i uputstvima organizatora volontiranja;
2. pruža usluge lično i neposredno u skladu sa pravilima struke i profesionalne etike, kada pružanje usluge zahteva stručna znanja;
3. pruža usluge nepristrasno, bez obzira na lična svojstva korisnika;
4. obavesti organizatora volontiranja o bitnim okolnostima koje utiču ili bi mogle da utiču na obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti ili koje ugrožavaju njegov život ili zdravlje, odnosno život ili zdravlje lica s kojima dolazi u kontakt za vreme volontiranja;
5. čuva službenu tajnu i poverljive, lične podatke o korisniku volontiranja;
6. odbije volontiranje koje nije u skladu sa zakonom ili ugovorom o volontiranju.

Član 23.

Volonter nije dužan da volontira u skladu sa uputstvom organizatora volontiranja:

1. ako izvršavanje uputstva može da ugrozi život i zdravlje volontera, korisnika volontiranja ili drugog lica;
2. koje je moralno neprihvatljivo za volontera, korisnika volontiranja ili drugo lice;
3. koje je u suprotnosti sa zakonom ili ugovorom o volontiranju.

Ako izvršavanje uputstva može da prouzrokuje štetu volonteru, korisniku volontiranja ili trećem licu volonter je dužan da na to upozori organizatora volontiranja pismenim putem.

Volonter ne odgovara za prouzrokovanu štetu ako je prethodno pismenim putem upozorio organizatora volontiranja na takvu mogućnost.

Član 24.

Organizator volontiranja je odgovoran za štetu koju volonter prouzrokuje korisniku ili trećem licu u vezi sa vršenjem volonterske usluge ili aktivnosti.

Organizator volontiranja koji je nadoknadio štetu koju je prouzrokovao volonter namerno ili krajnjom nepažnjom, ima pravo da od tog volontera zahteva naknadu plaćenog iznosa.

Volonter je odgovoran za štetu koju vršenjem volonterske usluge ili aktivnosti prouzrokuje organizatoru volontiranja namerno ili krajnjom nepažnjom.

Na utvrđivanje postojanja štete, njenu visinu, okolnosti pod kojima je nastala, odgovornost i način naknade, shodno se primenjuju propisi o radu.

Organizator volontiranja je u obavezi da volonteru naknadi štetu koju pretrpi u vezi sa volontiranjem, osim ako je šteta nastala krajnjom nepažnjom volontera.

3. Obaveze organizatora volontiranja

Član 25.

Organizator volontiranja dužan je da:

1. obezbedi volonteru bezbednost i zdravlje tokom obavljanja volonterskih usluga i aktivnosti, u skladu sa zakonom;
2. izda volonteru potvrdu o obavljenom volontiranju, na njegov zahtev;
3. obezbedi sredstva za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti;
4. obezbedi tajnost ličnih podataka volontera i zaštitu privatnosti;
5. obezbedi druge uslove za volontiranje i prava volontera propisana ovim zakonom i ugovorom o volontiranju.

Potvrda o kratkoročnom volontiranju izdaje se na zahtev volontera danom prestanka volontiranja.

Potvrda o volontiranju iz stava 1. tačka 2) i stava 2. ovog člana, naročito, sadrži: lične podatke o volonteru, korisniku i organizatoru volontiranja, kratak opis volon-

terskih usluga i aktivnosti, trajanje volontiranja i podatke o osposobljavanju volontera tokom volontiranja.

Organizator volontiranja odgovara za tačnost podataka upisanih u potvrdu o volontiranju.

Potvrda o volontiranju može da se izda u obliku knjižice (volonterska knjižica).

Bližu sadržinu i izgled potvrde o volontiranju propisuje ministar nadležan za poslove rada (u daljem tekstu: ministar).

Član 26.

Organizator volontiranja dužan je da organizuje osposobljavanje volontera za rad sa decom, osobama sa invaliditetom, starim licima, osobama kojima je neophodna pomoć i nega drugog lica, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili delimično lišene poslovne sposobnosti, kada je takvo osposobljavanje potrebno za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti.

Član 27.

Organizator volontiranja dužan je da volontera osigura za slučaj povrede i profesionalnog oboljenja tokom volontiranja:

1. ako je tako ugovoreno;
2. kada se radi o dugoročnom volontiranju.

VII.

EVIDENCIJA O VOLONTIRANJU

Član 28.

Organizator volontiranja dužan je da vodi evidenciju o volontiranju.

Evidencija o dugoročnom volontiranju sadrži: opis programa volontiranja, odnosno volonterskih usluga i aktivnosti, trajanje volontiranja, odnosno trajanje programa volontiranja, broj volontera angažovanih na programu volontiranja, podatke o korisniku volontiranja, lične podatke o volonteru, podatke o osposobljavanju volontera i druge podatke od značaja za volontiranje.

Evidencija o kratkoročnom volontiranju sadrži: opis programa volontiranja, odnosno volonterskih usluga i aktivnosti, podatke o trajanju programa volontiranja i broju angažovanih volontera.

Evidencija o volontiranju počinje da se vodi danom početka obavljanja volontiranja, a prestaje danom prestanka volontiranja.

Sadržinu i način vođenja evidencije propisuje ministar.

VIII.

EVIDENCIJA O ORGANIZATORIMA VOLONTIRANJA

Član 29.

Ministarstvo vodi evidenciju o organizatorima volontiranja.

Organizator volontiranja dužan je da ministarstvu podnese prijavu o organizovanju volontiranja koje se obavlja u skladu sa odredbama ovog zakona.

Prijava se podnosi prilikom prvog organizovanja volontiranja.

Sadržinu prijave i način upisa i brisanja organizatora volontiranja iz evidencije propisuje ministar.

IX.

IZVEŠTAJ O VOLONTIRANJU

Član 30.

Organizator volontiranja dužan je da ministarstvu dostavi izveštaj o volontiranju najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Izveštaj o volontiranju sadrži podatke o: organizatoru volontiranja, programu volontiranja, odnosno volonterskim uslugama i aktivnostima, korisniku volontiranja, volonterima i ugovorima o volontiranju.

Bližu sadržinu i način podnošenja izveštaja propisuje ministar.

X.

NADZOR

Član 31.

Nadzor nad primenom ovog zakona, drugih propisa o volontiranju i ugovora o volontiranju vrši inspekcija rada, odnosno upravna inspekcija.

U vršenju inspekcijskog nadzora, inspektor je ovlašćen da rešenjem naloži organizatoru volontiranja da u određenom roku otkloni utvrđene povrede zakona, drugih propisa o volontiranju i ugovora o volontiranju.

Organizator volontiranja dužan je da, najkasnije u roku od 15 dana od dana isteka roka za otklanjanje utvrđene povrede, obavesti inspekciju o izvršenju rešenja.

Inspektor rada, odnosno upravni inspektor podneće zahtev za pokretanje prekršajnog postupka ako nađe da je organizator volontiranja, povredom zakona ili drugih propisa kojima se uređuje volontiranje izvršio prekršaj.

XI.

KAZNENE ODREDBE

Član 32.

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 500.000,00 dinara kazniće se za prekršaj organizator volontiranja sa svojstvom pravnog lica:

1. ako prekrši načelo zabrane diskriminacije (član 6);
2. ako organizuje volontiranje u cilju sticanja dobiti ili volontiranjem zamenjuje rad (član 8);
3. ako zaključi ugovor o volontiranju sa maloletnim licem suprotno odredbama ovog zakona (član 11);
4. ako zaključi ugovor o volontiranju sa licem iz člana 12. stav 2. ovog zakona;
5. ako ne pribavi saglasnost ministarstva za organizovanje volontiranja u skladu sa odredbama ovog zakona (član 14);
6. ako ne zaključi ugovor o volontiranju sa volonterom u skladu sa odredbama ovog zakona (član 15. stav 3);

7. ako ne pribavi potvrdu od volontera pre zaključenja ugovora o volontiranju u skladu sa odredbama ovog zakona (član 18. stav 2);
8. ako volonteru ne izda potvrdu o volontiranju ili u potvrdu upiše netačne podatke (član 25);
9. ako ne vodi evidenciju o volontiranju u skladu sa ovim zakonom (član 28);
10. ako ne prijavi organizovanje volontiranja u skladu sa ovim zakonom (član 29);
11. ako ne dostavi izveštaj ministarstvu u skladu sa ovim zakonom (član 30);
12. ako ne postupi po rešenju inspektora rada, odnosno upravnog inspektora u skladu sa ovim zakonom (član 31).

Ako je prekršajem iz stava 1. tačka 2) ovog člana pribavljena imovinska korist, korist će se oduzeti.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu i odgovorno lice u državnom organu, organu teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave.

XII.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.

Propisi za izvršenje ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od stupanja na snagu ovog zakona.

Član 34.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se po isteku roka od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Izdavač:
Građanske inicijative, Beograd
Za izdavača:
Miljenko Dereta
Korice:
Valenčak
Priprema i štampa:
"FB print", Novi Sad

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

37.068(497.11)(035)

КАКО volontirati u Srbiji? : Vodič za primenu Zakona
o volontiranju. - Beograd : Građanske inicijative, 2011
(Novi Sad : FB print). - 36 str. : tabele ; 20 x 20 cm

Tiraž 2.000

ISBN 978-86-7408-025-2

а) Волонтерски рад - Србија - Приручници

COBISS.SR-ID 266258951

Građanske inicijative

Udruženje građana za demokratiju
i građansko obrazovanje
Simina 9a, 11000 Beograd
Tel/fax: 011/262 5942; 262 3980
civilin@gradjanske.org
www.gradjanske.org